

דברים

'Dewariem - Woorden' 5785.

Deuteronomium 1:1 - 3:22.

Jesaja 1:1 - 27 en Handelingen 7:51 - 8:4.

In het kort:

Het boek Dewariem ("woorden") stond oorspronkelijk bekend als de herhaling of herformulering van de Torah. Vandaar de naam Deuteronomium, "een tweede (formulering van de) wet". Hierin herhaalt Mozes, met enkele toevoegingen en weglatingen, zowel de geschiedenis als de wetgeving uit de voorgaande drie boeken.

Commentaar:

De sedra van Dewariem wordt altijd gelezen op de sjabbat vóór Tisja Beav.

Deze week valt de rouwdag, die een aantal grote rampen in drie millennia herdenkt op zondag 3 augustus.

Tisja be-aw is een rouw- en vastendag de voorschriften zijn dezelfde als die voor Jom Kippoer.

Naast niet eten en drinken ook niet wassen of leren schoenen dragen.

Vele tragische gebeurtenissen in de afgelopen drieduizend jaar vonden plaats in de maand Av (plm. eind juli-begin augustus) en volgens de overlevering was de negende dag van de maand 'Av', de dag waarop dit alles plaats vond. Laten we enkele van deze rampzalige gebeurtenissen eens de revue passeren middels een aantal getuigenissen uit vroeger tijden.

Op de negende Av werd de eerste Tempel verwoest, 586 voor de gewone jaartelling.

Jeremia (Jirmejahoe) vertelt: 'Op de tiende dag van de vijfde maand, in het negentiende regeringsjaar van koning Nebukadnessar van Babylonië, trok diens vertegenwoordiger Nebuzaradan, de commandant van zijn lijfwacht, Jeruzalem binnen. Hij stak de tempel van de Eeuwige in brand, en ook het koninklijk paleis en alle andere huizen van Jeruzalem; alle huizen van de welgestelden gingen in vlammen op. Het Chaldeese leger, dat onder zijn bevel stond, haalde de stadsmuren van Jeruzalem neer. De mensen die nog in de stad overgebleven waren, onder wie de armen, werden door commandant Nebuzaradan als ballingen weggevoerd, evenals degenen die naar de koning van Babylonië waren overgelopen en de overgebleven handwerkslieden. Slechts de allerarmsten liet hij achter om voor de wijngaarden en akkers te zorgen. (Jeremia 52)

De tweede Tempel werd verwoest, 70 in gewone jaartelling.

In de Joodse oorlog van het jaar 70 in gewone jaartelling bereikt de Romeinse generaal Titus de Tempelberg. Op de 9de Av wordt de Tempel vernietigd. De geschiedschrijver Josephus beschrijft de vernietiging van de Tempel: 'Terwijl de Tempel in brand stond, werd er van alles geplunderd en tienduizenden die werden gepakt werden afgeslacht; iedereen werd afgeslacht ongeacht leeftijd, kinderen en oude mannen...en priesters, allen werden op dezelfde manier afgeslacht.

Er was geen medelijden voor leeftijd, geen respect voor rang; kleine kinderen en oude mannen, leken en priesters allen werden afgeslacht; elke bevolkingsgroep zat geklemd in de ijzeren greep van de oorlog, of ze zich nu verdedigden of schreeuwden om genade'.

In de Talmoed wordt gevraagd: 'waarom werd de Tweede Tempel verwoest, waar toch Torah werd geleerd, mitzwot werden gedaan en goede daden? Het antwoord: Omdat er binnen redeloze haat ('sinat chinam') was'

Redeloze haat en verdeeldheid brengt het volk naar de afgrond van zijn bestaan.

Een dergelijk uitspraak is ook te vinden in het Tweede Testament, waarin Jeshua voorzegt over Jeruzalem: 'Want er zal een tijd komen dat je vijanden belegeringswerken tegen je oprichten, je omsingelen en je van alle kanten insluiten. Ze zullen je met de grond gelijkmaken en je kinderen verdelgen, en ze zullen geen steen op de andere laten, omdat je de tijd van G'ds ontferming niet hebt herkend.' (Lucas 19:43-44).

Hoe een gevoelig oor en luisteren naar G'ds stem de eenheid herstelt.

Maar er is ook iets nieuws. Het eerste vers van het boek Dewariem gebruikt een zin die we nog niet eerder in de Torah hebben gehoord, hoewel je er een gevoelig oor voor nodig hebt om hem te horen:

'Dit zijn de woorden die Mozes tot heel Israël [le-chol Yisrael] sprak in de woestijn ten oosten van de Jordaan, dat wil zeggen in de Araba, tegenover Suf, tussen Paran en Tofel, Laban, Hazeroth en Di-Zahab.' (Deut.1:1)

Het was R. Ephraim Landschutz die opmerkte dat de uitdrukking *Kol Yisrael*, die elf keer in Deuteronomium voorkomt, nergens anders in de boeken van Mozes voorkomt. Tot nu toe werden de Israëlieten beschreven als Bnei Yisrael, "de kinderen van Israël". Nu zijn ze voor het eerst niet langer de kinderen van Israël – ze zijn gewoon Israël.

Wat betekent dit? Het betekent dat de Israëlieten op het punt stonden iets te worden wat ze voorheen niet waren. Tot dan toe waren ze verticaal met elkaar verbonden, door biologische afstamming. Ze hadden een gemeenschappelijke voorouder: Jakob, die de naam Israël kreeg. Ze waren zijn nakomelingen. Ze maakten deel uit van dezelfde stamboom. Ze waren zijn kinderen.

Met de subtiele verschuiving van bnei Yisrael, de kinderen van Israël, naar Yisrael, bereidde Mozes de Israëlieten voor op een nieuwe manier van bestaan. Nu zouden ze horizontaal met elkaar verbonden zijn. Ze waren geen kinderen meer. Ze stonden op het punt morele volwassenen te worden. Hun eenheid was niet langer louter een kwestie van een gemeenschappelijk verleden. Ze stonden op het punt een gedeelde toekomst te creëren. Ze zouden niet langer in een staat van afhankelijkheid leven – afhankelijk van Mozes en, via hem, G'd, om in hun behoeften, welzijn en veiligheid te voorzien. Voortaan zouden ze verantwoordelijkheid voor elkaar moeten nemen.

Met deze subtiele taalkundige verschuiving geeft Mozes aan dat de Israëlieten, zodra ze de Jordaan waren overgestoken, een natie zouden moeten worden, niet slechts een familie. Ze zouden moeten leren collectief te functioneren. Ze stonden op het punt een samenleving te stichten. Ze zouden oorlogen moeten voeren, zichzelf moeten verdedigen, rechts- en welzijnssystemen moeten opzetten, en de noodzaak én de grenzen van politiek moeten leren kennen.

Niets daarvan was nodig geweest in de woestijn. G'd voorzag in hun behoeften, vocht hun strijd, zond hun voedsel en water en gaf hun onderdak. G'd zou in de toekomst nog steeds bij hen zijn, maar slechts zelden in de vorm van wonderen. G'd zou niet langer het volk dienen – hen alles geven wat ze nodig hadden. Het volk zou G'd dienen. Dat zou hun nieuwe identiteit zijn. De natie zou gedefinieerd worden door het verbond dat hun ouders op de berg Sinaï hadden gesloten. Het zou hun grondwet, hun missie, hun taak, hun bestemming zijn. Ze stonden op het punt om niet alleen individuen te worden, maar een volk:

Toen zeiden Mozes en de priesters, de Leviëten, tegen heel Israël: "Wees stil, Israël, en luister! Vandaag bent u een volk geworden van de Heer, uw God. Gehoorzaam de Heer, uw God, en houd u aan zijn geboden en bepalingen die ik u vandaag geef."
(Deut. 27:9-10)

Vandaar de intense dimensie van het volk-zijn van het jodendom. De hedendaagse seculiere cultuur is sterk individualistisch, en hedendaagse vormen van spiritualiteit weerspiegelen dat feit. Tegenwoordig denken we vaak dat G'd om mij draait, niet om ons. Dat is ook niet nieuw. Religie wordt vaak gezien als een privé-betrokkenheid van de ziel.

Het jodendom houdt precies het tegenovergestelde vol. "Het is niet goed voor de mens om alleen te zijn." Alleen zijn is niet iets om te vieren, maar om te rouwen. Jodendom is geen religie van individuen, maar van een volk. Geloof hoort niet thuis in de verborgen hoeken van de ziel. Het hoort bij het leven dat we samen leiden.

Waar mensen elkaar in Zijn Naam ontmoeten, is G'd te vinden.

Bronnen: Jonathan Sacks; Rob Cassuto (met enige bewerking) en een beetje van myself.

Shabbat Shalom. *Rinze.*